herpy

PILGIFTFROSKER

Yurimaguas Poison Frog

Ameerega hahneli

Ameerega hahneli er en liten, dagaktiv pilgiftfrosk på 17-22 mm med lyse sidestriper og blå buk, som lever i løvlaget i regnskogen i store deler av Amazonas-lavlandet. Hannen bærer rumpetrollene til rennende vann, og rumpetrollene krever strøm i vannet. Arten er vanlig i naturen, men sjelden i fangenskap.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Epipedobates hahneli; Dendrobates hahneli*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**17-22 mm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**6-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskap	**Ingen** Oppdrettede dyr. Viltfangede dyr kan beholde giften lenge
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**50 × 50 × 50 cm** L × B × H for 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**23-25 °C**
Temperatur, natt	**19-21 °C**
Luftfuktighet	**65-90 %**
Vann	**Vannskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetrollene bæres til vann**
Egglegging	**På bakken**
Kjønnsmoden	**7-12 mnd.**
Egg per legging	**6-33**
Klekking	**4-16 dager**
Larvetid	**55-65 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Ferdigfôr**
Yngelpleie	**Vokter eggene og bærer rumpetrollene**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega hahneli (Boulenger, 1884) er en liten pilgiftfrosk. Hannene er 17-19 mm og hunnene 19-22 mm fra snute til kloakk. Rygg og lemmer er brune, fint granulerte og med eller uten svarte flekker. Sidene er svarte og avgrenset oppover av en smal hvit eller fløtefarget stripe fra snuten til lysken. Buken er blå med svart nettmønster, og det er gulorange flekker på undersiden av armene, innsiden av leggene og i lysken. Det finnes flere lokale former, for eksempel 'Nauta', 'Varadero' og 'Yumbatos'.

Arten har tidligere hett *Dendrobates hahneli* og *Epipedobates hahneli*, og den er blitt blandet sammen med *Ameerega picta*. Det som i dag kalles *A. hahneli*, kan dekke over flere arter; *Ameerega altamazonica* er allerede skilt ut. Artsnavnet hedrer samleren Paul Hahnel.

Som andre arter i slekten *Ameerega* har *A. hahneli* alkaloider i huden, som dyrene i naturen får fra leddyr i føden. Oppdrettede dyr som ikke får disse leddyrene, er ikke giftige. Viltfangede dyr regnes som milde: vask hendene før og etter kontakt, og ikke ta på øyne og munn.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Utbredelse og leveområde

A. hahneli finnes i det vestlige og nordlige Amazonas-lavlandet i Brasil, Bolivia, Peru, Ecuador, Colombia, Venezuela, Guyana, Fransk Guyana og Surinam. Typelokaliteten er Yurimaguas ved Río Huallaga i det nordlige Peru.

> **Naturlig utbredelse:** Brasil, Bolivia, Peru, Ecuador, Colombia, Venezuela, Guyana, Fransk Guyana og Surinam.

LEVEOMRÅDE

Arten lever i regnskogen i lavlandet på skogbunnen, ofte ved nedfalne palmeblader, greiner og små lysninger i skogen. Den er dagaktiv og skjuler seg om natten i lav vegetasjon. Arten er vanlig i det meste av utbredelsen, men sjelden i Guyana-landene. Klimaet i Amazonas-lavlandet er varmt og fuktig hele året med små svingninger i temperaturen. Tap av skog er en lokal trussel, men bestanden som helhet er stabil, og arten er ikke truet.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare begrenset kunnskap om stellet av *Ameerega hahneli*, og kravene kan variere mellom de ulike formene og mulige skjulte arter. *Ameerega trivittata* lever i samme del av Amazonas og er bedre kjent i fangenskap. *Ameerega bassleri* lever i kjøligere skog ved fjellfoten og har andre krav.

Et terrarium på 50 × 50 × 50 cm (lengde, bredde, høyde) passer til en liten gruppe på fire voksne dyr. En flytende bunn, der overskuddsvann renner gjennom et filterskum til en liten renne foran, sikrer at bunnen alltid er drenert; rennen tømmes, slik at det høyst står 1 cm vann. Bunnen dekkes med et tykt lag løv av for eksempel eik og magnolia med greiner, bark og frøkapsler oppå. Innred med drivved, noen små bromelier og bredbladede planter som *Epipremnum*. Lokket må ha nett, slik at luften ikke står stille.

TEMPERATUR

Ameerega hahneli skal ha 23-25 °C om dagen og 19-21 °C om natten. Lysrør utenfor terrariet kan levere både lys og den nødvendige varmen. Over 28 °C er det risiko for stress; kjøl med en vifte og ekstra sprøyting. Det er ingen vinterhvile, men en tre måneder lang tørketid inngår i avlen (se Parring).

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal være 65-90 %. Sprøyt eller bruk regnanlegg tre ganger om dagen med osmosevann, gjerne blandet med litt springvann (omtrent 15 %), og la løvlaget tørke litt mellom sprøytingene, slik at det ikke dannes mugg. I tørketiden sprøytes bare én gang om morgenen. Luften må ikke stå stille.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

VANN OG VANNKVALITET

Det skal alltid være litt vann å gå til, for eksempel i drensrennen eller en lav vannskål med 1-2 cm vann. I tørketiden tømmes ikke rennen, slik at dyrene fortsatt har tilgang til vann.

Rumpetrollene krever rennende vann og dør i stillestående vann i løpet av 2-3 dager. Hannen finner derfor ikke et sted å sette av rumpetrollene i et vanlig terrarium og bærer dem på ryggen til de dør. Rumpetrollene oppdrettes i et lite akvarium med et filter eller en pumpe som lager en svak strøm (se Egg og rumpetroll).

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

LYS OG UVB

Lyset kan være lysrør eller LED med plantevennlig spektrum i 10-12 timer. UVB er ikke nødvendig; en svak UVB-pære (Ferguson-sone 1) kan brukes når det er skjul, slik at dyrene kan trekke seg bort fra lyset.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Den lille bananfluen (*Drosophila melanogaster*) er det viktigste fôret. Voksne dyr tar også den store bananfluen (*Drosophila hydei*), men hopper ofte over den fordi den er litt for stor. Gi så variert fôr som mulig: tanglopper, spretthaler, bladlus og håvede småinsekter fra engen om sommeren. Fôr annenhver dag med så mye som dyrene spiser på omtrent en time. Dryss fôrdyrene ved hver fôring med et komplett kalk- og vitamintilskudd til pilgiftfrosker, og gi ekstra A-vitamin en til to ganger i måneden; to ganger hvis leggene blir dårligere.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er dagaktiv og lever på bakken, men er mest aktiv tidlig om morgenen og sist på ettermiddagen og om kvelden; resten av dagen er den mer sky. Ved daggry og skumring roper hannene nesten uavbrutt, med en lang rekke korte pip; ropet under frieriet består bare av tre toner. Om natten sitter dyrene på bredbladede planter høyt i terrariet. I naturen er hannene territorielle, men i terrariet trives arten i grupper uten tegn på aggresjon mellom verken hanner eller hunner. Pilgiftfrosker bør ikke håndteres; flytt dem med et rent glass eller en liten beholder ved rengjøring.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnene er litt større enn hannene, og hannens rop er den sikreste måten å kjenne kjønnene på. Hannene begynner å rope når de er omtrent sju måneder gamle, og de første levedyktige leggene kommer omtrent et år etter metamorfosen. Et par finnes lettest ved å oppdrette en liten gruppe unge dyr sammen.

PARRING

Arten yngler lett når temperatur, fuktighet og dyrenes helse er i orden. Etterlign en tørketid fra desember til februar med bare én sprøyting om dagen, og deretter en regntid fra mars til november med full sprøyting. I regntiden yngler dyrene uavbrutt.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger 6-33 pigmenterte egg i løvlaget eller i en tom filmboks som ligger på bunnen, opptil 2-3 legg i måneden i regntiden. Hannen holder seg ved eggene og beskytter dem. I naturen bærer hannen rumpetrollene til en bekk eller en vannpytt med rennende vann. I terrariet setter han dem ikke av, så eggene tas ut noen dager før klekkingen og legges i en petriskål med et par dråper vann til rumpetrollene klekkes. De flyttes deretter med en skje eller pipette til et lite akvarium med et filter eller en pumpe som gir en svak strøm, litt fin grus, eikeblader og en stor stein som landgang. Bytt halvparten av vannet hver uke, slik at det er nok oksygen. Rumpetrollene spiser bare algetabletter, ikke vanlig fiskefôr. Et varmeelement er ikke nødvendig ved en romtemperatur på omtrent 19 °C.

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 4-16 dager. Rumpetrollene blir til små frosker etter omtrent to måneder, avhengig av vanntemperaturen. Varmere vann gir raskere vekst, men ofte problemer, fordi rumpetrollene vokser for raskt. Ungene forlater nesten alltid vannet mens de fortsatt har halen, så følg med når forbena bryter frem, og sørg for lett adgang til land.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene flyttes til en enkel, ventilert plastboks den første måneden, slik at det er lett å følge med på dem. Luftfuktigheten skal her være 80-95 %. Etter en måned er halen borte, og fargene begynner å vise seg. Ungene kan bare spise svært små fôrdyr: de minste spretthalene, bladlus og lignende, til de er omtrent tre måneder; deretter tar de også den lille bananfluen. Ved tre måneder flyttes de til et terrarium som de voksnes. Fra omtrent seks måneder blir de mer sky om dagen, som de voksne.

Helse og vanlige feil

Det finnes ingen sykdomsbeskrivelser for arten, så de vanlige problemene hos pilgiftfrosker gjelder:

- Rumpetroll i stillestående vann dør i løpet av få dager.

- For høy temperatur og stillestående luft, som gir stress og mugg.
- Chytridsopp (*Batrachochytrium dendrobatidis*). Nye dyr holdes i karantene i minst seks uker.
- Mangel på kalk og vitaminer, særlig A-vitamin, som gir svake knokler, dårlig vekst og dårlige legg.
- Skittent vann og bakterier i vannskålen.

Levealderen i fangenskap er ikke dokumentert; tallet i boksen er et anslag ut fra beslektede arter. Kontakt en veterinær med kunnskap om amfibier hvis et dyr slutter å spise eller går ned i vekt.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.